

МОДЕЛЬ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ ПЕДАГОГА

ОСНОВНІ ПИТАННЯ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ТЕМИ

- 1. Поняття про творчу особистість. Творчі якості особистості. Класифікація типів творчої особистості.**
- 2. Творча активність особистості, креативність, здібності, обдарованість, талант, їх сутність. Типи творчої обдарованості.**
- 3. Стадії творчого розвитку особистості педагога.**
- 4. Структура творчої особистості педагога.**

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Сисоєва С.О. Основи педагогічної творчості: Підручник / С. О. Сисоєва. – К.: Міленіум, 2006. – 346 с. – С. 119-155.

Допоміжна:

1. Кульчицкая Е.И. Сирень одарённости в саду творчества: [монография] / Елена Ипполитовна Кульчицкая, Валентин Алексеевич Моляко. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2008. – 316 с.
2. Мирончук Н.М. Развитие творчої особистості майбутнього вчителя-вихователя у системі професійної підготовки / Н.М. Мирончук // Нові технології навчання: наук.-метод. зб. – Київ – Вінниця, 2012. – Випуск 71. – С. 158-161.
3. Яцюрик А.О. Механізми прояву та функції креативності особистості / А.О. Яцюрик // Наукові записки. – Серія «Психологія і педагогіка». – Випуск 22. – С. 230-233.

ТВОРЧА ОСОБИСТІТЬ

- з одного боку, суб'єкт творчих соціальних відносин і свідомої творчої діяльності, а з іншого – причина творчої діяльності та соціально-творчих значущих дій, що здійснюються в певному соціальному середовищі (за С.О. Сисоєвою).
- особистість, у якої наявні здібності, мотиви, знання і вміння, завдяки яким створюється продукт, який відрізняється новизною, оригінальністю, унікальністю (*психологічний словник*).

ТВОРЧІ ЯКОСТІ ОСОБИСТОСТІ

- відхилення від шаблону;
- оригінальність, ініціативність;
- наполегливість і висока самоорганізація;
- працездатність;
- потреба в інтелектуальній праці;
- високий рівень вимогливості;
- готовність до ризику;
- імпульсивність;
- незалежність суджень;
- нерівномірність успіхів при вивченні різних навчальних предметів;
- почуття гумору, самобутність, пізнавальна «дотошність»;
- несприймання на віру, критичний погляд на такі речі, які вважають «священними»;
- сміливість уявлення та мислення;
- особливості мотивації: творча особистість знаходить задоволення не стільки у досягненні мети творчості, скільки у самому процесі творчості.

ВИХІДНІ ЯКОСТІ (ПАРАМЕТРИ) ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ

- знання;
- здібності до самоосвіти;
- пам'ять;
- допитливість;
- спостережливість;
- уявлення;
- скептицизм;
- ентузіазм;
- наполегливість;
- фізичне здоров'я.

ЯКОСТІ ЛЮДЕЙ З ВИСОКИМ ТВОРЧИМ ПОТЕНЦІАЛОМ (за Я.О. Пономарьовим)

- надзвичайна напруженість уваги;
- висока вразливість;
- цілісність сприйняття;
- інтуїція;
- фантазія, вигадка;
- дар передбачення;
- великі за обсягом знання.

КЛАСИФІКАЦІЯ ТВОРЧИХ ОСОБИСТОСТЕЙ

(за *В.І. Андрєєвим*)

- Теоретик-логік (висока обізнаність та інтуїція).
- Теоретик-інтуїтивіст (здатність генерувати нові, оригінальні ідеї, фантазії, творча уява).
- Практик (прагнення до експериментальної перевірки своїх нових гіпотез, високий рівень здібностей щодо організації колективу для розробки і виконання нових завдань).
- Ініціатор (ініціатива і натхнення, особливо на початкових етапах розв'язання нових творчих завдань).

КЛАСИФІКАЦІЯ ТВОРЧИХ ОСОБИСТОСТЕЙ

- логічний (розумовий), художній (естетичний) та змішаний типи (за І.П. Павловим);
- геніальність, талант і старанність (за Е. Кантом);
- геній, талант, рутинність (за П.К. Енгельмейером);
- художники і скульптори (просторово-зорова інформація);
- письменники і журналісти (словесно-образна інформація);
- математики і кібернетики (абстрактно-цифрова інформація);
- музиканти (образно-звукова інформація);
- інженери і винахідники (конструктивно-технічна інформація);
- педагоги і організатори підприємств (соціально-комунікативна інформація) (за О.Н. Луком).

ТВОРЧА АКТИВНІСТЬ ОСОБИСТОСТІ

- – пошукова перетворююча спонтанна діяльність особистості, яка не стимулюється зовні, а викликається внутрішнім саморухом особистості (С. *О. Сисоєва*).

КРЕАТИВНІСТЬ

- – здатність суб'єкта до конструктивного, нестандартного мислення і поведінки, а також усвідомлення та прагнення подальшого набуття досвіду, здійснення творчої діяльності;
- – це творчі можливості людини, які виявляються не тільки в мисленні, але і в спілкуванні, почуттях, емоціях (А. О. Яцюрик);
- – це творчі інтелектуальні здібності, у тому числі – здатність привносити в досвід щось нове, оригінальне (Ф. Баррон, О.І. Кульчицька, В.О. Моляко, Я.О. Пономарьов);
- – здатність усвідомлювати проблеми і суперечності, а також формулювати гіпотези щодо відсутніх елементів ситуації (Д.Б. Богоявленська, Б.М. Кедров, Е.П. Торренс, М.Г. Ярошевський);
- – здатність відмовлятися від стереотипних способів мислення (А.В. Брушлинський, Дж. Гілфорд, О.М. Матюшкін, М.А. Холодна).

ЯКОСТІ КРЕАТИВНОГО СУБ'ЄКТА

- позитивне ставлення до стану невизначеності та здатність відстоювати свою думку в умовах нестачі інформації;
- енергійність, здатність до ризику, прагнення бути помітним у суспільстві;
- віра в свої сили і віра у власне «Его»;
- емоційна стійкість;
- наполегливість, працелюбність;
- автономність особистості, незалежність суджень, оцінок, їх естетичність тощо (*Р. Вайсберг, М.Ф. Лонг, К. Пател і Дж. Хендерсон*).

**МОДЕЛЬ
КРЕАТИВНОСТІ ОСОБИСТОСТІ
(за В.О. Моляко)**

ОРИГІНАЛЬНІСТЬ

СЕМАНТИЧНА ГНУЧКІСТЬ

**ОБРАЗНА АДАПТИВНА
ГНУЧКІСТЬ**

**СЕМАНТИЧНА СТИХІЙНА
ГНУЧКІСТЬ**

ЧОТИРИФАКТОРНА МОДЕЛЬ КРЕАТИВНОСТІ ОСОБИСТОСТІ

(за *В.О. Моляко*)

- **ОРИГІНАЛЬНІСТЬ** (здатність продукувати ситуації, незвичні відповіді, рішення, нестандартність);
- **СЕМАНТИЧНА ГНУЧКІСТЬ** (здатність виділяти функції об'єктів і пропонувати різноманітні способи його використання);
- **ОБРАЗНА АДАПТИВНА ГНУЧКІСТЬ** (здатність змінювати форму об'єкта таким чином, щоб побачити у ньому нові можливості);
- **СЕМАНТИЧНА СТИХІЙНА ГНУЧКІСТЬ** (здатність знаходити різноманітні ідеї у порівняно обмеженій ситуації).
- + «КРЕАТИВНА РЕФЛЕКСІЯ»

ТВОРЧІ ЗДІБНОСТІ

- – синтез властивостей і особливостей особистості, які характеризують ступінь їх відповідності вимогам певного виду навчально-творчої діяльності і обумовлюють рівень її результативності (С.О. Сисоєва).

ОБДАРОВАНІСТЬ

- **цілісний вияв здібностей людини в діяльності, загальна якість інтегрованої в діяльності сукупності здібностей** (С. О. Сисоєва).
- **Міра вияву обдарованості:**
  - міра вияву окремих здібностей;
  - міра інтегрованості окремих здібностей в діяльності.
- **ТИПИ (ВИДИ) ОБДАРОВАНОСТІ:**
  - інтелектуальна обдарованість (виявляється в здатності до навчання, супроводжується швидкістю розумової діяльності: швидким «схоплюванням» і засвоєнням, швидким узагальненням матеріалу значного обсягу тощо, так звана «шкільна обдарованість»);
  - творча обдарованість – як чуттєвість до проблем, недоліків, прогалин в знаннях, відсутності елементів, дисгармоній (Е. Торренс).

ТАЛАНТ

- – видатні природні здібності людини; хист, обдаровання (*словник української мови*);
- – видатні здібності людини, що виявляються у розв'язанні складних практичних, теоретичних і творчих завдань, у створенні таких цінностей, які мають суспільне значення (*словник психологічних термінів*);
- – вищий ступінь здібностей особистості до певної діяльності, її обдарованості, коли вони досягають рівня рис характеру (*словник психологічних термінів*).

ПІДХОДИ ДО ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМИ СТРУКТУРИ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ

- **МОНОФАКТОРНА ТЕОРІЯ** (визнає існування певних творчих здібностей);
- **МУЛЬТИФАКТОРНА ТЕОРІЯ** (розглядає творчу особистість як таку, що характеризується сукупністю незалежних окремих якостей, набір яких і визначає неповторну індивідуальність особистості й вищий ступінь її творчих досягнень).

СТАДІЇ РОЗВИТКУ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ

- 1. Вибіркова мотиваційно-творча спрямованість особистості на певну діяльність.**
- 2. Інтелектуально-творча активність особистості до певного виду діяльності.**
- 3. Підвищена професійно-творча активність особистості в певному виді діяльності.**
- 4. Перші значні творчі досягнення особистості.**
- 5. Стійка творча продуктивна діяльність.**
- 6. Розвиток таланту.**
- 7. Геніальність.**

ТВОРЧА ОСОБИСТІТЬ

- – це креативна особистість (особистість, що має внутрішні передумови творчої активності), яка внаслідок впливу зовнішніх факторів набула необхідних для актуалізації творчого потенціалу людини додаткових мотивів, особистісних утворень, здібностей, що сприяють дослідженню творчих результатів в одному чи кількох видах творчої діяльності (С.О. Сисоєва).

**КРЕАТИВНА
ОСОБИСТІТЬ**

+

**ДОДАТКОВІ ТВОРЧІ ЯКОСТІ
ОСОБИСТОСТІ, ЯКІ СПРИЯЮТЬ
УСПІХУ В ТВОРЧІЙ ДІЛЬНОСТІ**

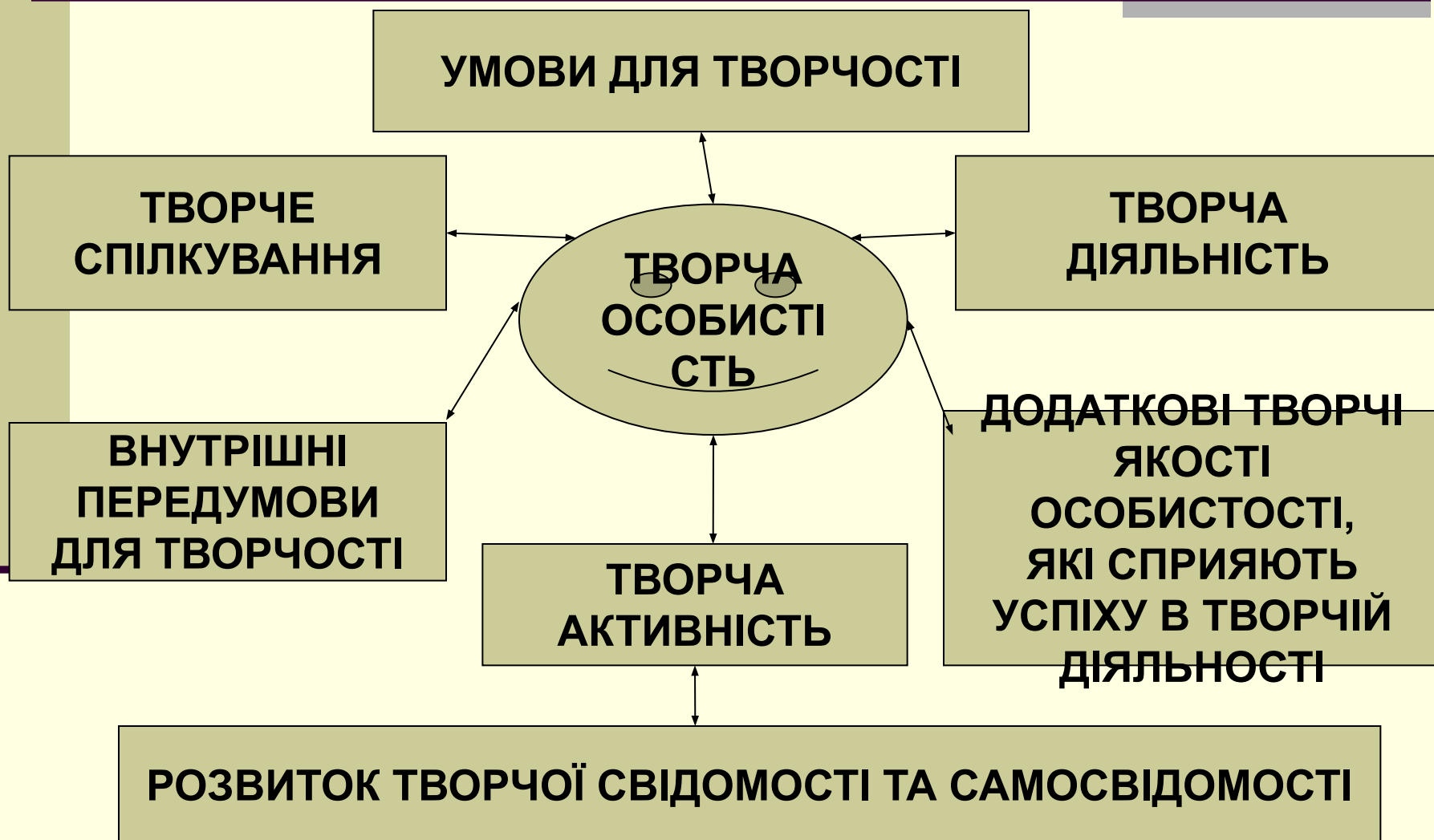
ТВОРЧА ОСОБИСТІТЬ

**УМОВИ ДЛЯ
ТВОРЧОСТІ**

ТВОРЧА ДІЯЛЬНІСТЬ

МУЛЬТИФАКТОРНА МОДЕЛЬ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ УЧНЯ

ХАРАКТЕРИСТИКА ТВОРЧОГО УЧИТЕЛЯ-ВИХОВАТЕЛЯ

- відповідний рівень знань з теорії і методики виховання, психолого-педагогічних знань, умінь та навичок, які, за сприятливих для педагогічної творчості учителя умов, забезпечують його ефективну педагогічну діяльність із розвитку потенційних творчих можливостей учнів;
- високий рівень загальної культури, здатність нетрадиційно підходити до розв'язання різних психолого-педагогічних ситуацій, організувати виховну діяльність на творчій основі.

«10 золотих правил» творчого вчителя:

1. Безмежно люби дітей.
2. Ніколи не будь нудним.
3. Йди вперед, не зупиняйся.
4. Не будь байдужим.
5. Завжди шукай “нове”.
6. Не нервуй.
7. Веди здоровий спосіб життя.
8. Не думай про минуле, не бійся майбутнього.
9. Не марнуй часу.
10. Будь вимогливим.

(директор НВК «Домінанта» м. Києва С.В. Уфимцева, відзнака у фестивалі «Крила натхнення 2015»)

III ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ КОНКУРС “ТВОРЧИЙ УЧИТЕЛЬ – ОБДАРОВАНИЙ УЧЕнь”

- Головна мета конкурсу – створення умов для творчої реалізації педагогів, поширення їх передового досвіду щодо упровадження в практику роботи сучасного педагога особистісно-орієнтованих, компетентнісних підходів до освіти обдарованих дітей та молоді; підвищення ролі та статусу творчих педагогів в педагогічних колективах; реалізація ергономічних засад в освіті.
- Переможці конкурсу нагороджуються дипломами Інституту обдарованої дитини НАПН України та отримують відповідну грошову премію:
  - I місце 6000 грн.
  - II місце 3000 грн.
  - III місце 2000 грн.
- Лауреати конкурсу та переможці у номінаціях, нагороджуються цінними подарунками та отримують «Сертифікат лауреата Всеукраїнського конкурсу»

Переможці III Всеукраїнського конкурсу «Творчий вчитель – обдарований учень» (2014 р.)

- I місце – Петрик Г.Ю., Цунікова І.О. («Удосконалення якості мистецької освіти засобами створення та використання Інтернет-ресурсів у навчальному процесі», ЗОШ I-III ступенів №47 Маріупольської міської ради м. Ясинувата Донецької обл.).**
- II місце – Єзерська Н.В. («Соціально-психологічний супровід адаптації обдарованих підлітків фізико-математичного напрямку в умовах інтернатного перебування», Український фізико-математичний ліцей м. Київ); Жорняк Я.С. («Розвиток пізнавальної активності молодших школярів з особливими потребами з використанням сенсорної кімнати», Полтавська спеціальна загальноосвітня школа №39 м. Полтава).**
- III місце – Мергут О.О. (Програма гуртка «Пісочна анімація» Хмельницький палац творчості дітей та юнацтва м. Хмельницький); Буданцева Н.І. («Використання мнемотехнології для розвитку та корекції мови дошкільнят» Спеціальний НВК «ДНЗ-ЗОНЗ» № 5 «Дніпряночка» м. Дніпродзержинськ Дніпропетровської обл.); Рудь С.В., Токар О.В. («Використання он-лайн ресурсів для впровадження здоров'язберігаючих технологій на уроці англійської мови», Харківська спеціалізована школа I-III ступенів № 162 Харківської міської ради м.**

Переможці Всеукраїнського конкурсу майстерності педагогічних працівників позашкільних навчальних закладів «Джерело творчості» у номінації «Керівник гуртка-2015»

- 1. Гаврилюк Ольга Миколаївна – Центр творчості дітей та юнацтва «Соняшник» управління освіти і науки Білоцерківської міської ради Київської області**
- 2. Гінжалюк Ірина Володимирівна – Київський Палац дітей та юнацтва**
- 3. Ковальчук Віктор Васильович – Комунальний позашкільний навчальний заклад «Володимирецький районний Будинок школярів та юнацтва» (Рівненська обл.)**
- 4. Падука Анатолій Іванович – Комунальний позашкільний навчальний заклад «Одеський центр дитячої та юнацької творчості «Дивосвіт» Одеської міської ради**
- 5. Пелішок Ганна Василівна – Центр дитячої та юнацької творчості Шевченківського району Запорізької міської ради Запорізької області**
- 6. Печененко Максим Валерійович – Комунальний заклад «Навчально-виховне об'єднання № 25 «Загальноосвітня школа I-III ступенів — природничо-математичний ліцей» Кіровоградської міської ради Кіровоградської області**
- 7. Толмачов Рубен Владиславович – Київський Палац дітей та юнацтва**
- 8. Філімонова Лариса Вікторівна – Будинок дитячої та юнацької творчості Голосіївського району м. Києва**
- 9. Черв'яцова Олена Тимофіївна – Комунальний заклад Путивльської районної ради – районний центр позашкільної роботи Сумської області**

XIX Всеукраїнський конкурс «Учитель року – 2014»

- За результатами конкурсних випробувань у номінації «Директор школи» перемогу здобув **Сергій Петрович Коваленко**, директор НВК «Олександрійський колегіум – спеціалізована школа» Олександрійської міської ради.
- С. Коваленко очолює заклад з 1997 року, нагороджений нагрудним знаком «Відмінник освіти України» та грамотою Міністерства освіти і науки України. За цей період Олександрійський колегіум здобув заслужену славу серед навчальних закладів міста та області якістю знань учнів та кількістю їх перемог у конкурсах, змаганнях та олімпіадах різного рівня.
- Переможцем III (заключного) туру Всеукраїнського конкурсу «Учитель року-2014» стала **Петриченко Ольга Вікторівна**, спеціаліст вищої кваліфікаційної категорії, учитель початкових класів Артемівської загальноосвітньої школи I-III ступенів №18 Донецької області.